

ผลของโปรแกรมเสริมสร้างพลังจิตใจต่อแรงจูงใจภายใน ของผู้พิการแขนขา

ธีรธา สีนาคม* และคณะ**

*The Effects of Empowerment Program on Intrinsic Motivation
of Persons With Disabilities*

Dherisa Sinakom* et.al.

บทคัดย่อ: การศึกษานี้เป็นวิจัยกึ่งทดลอง เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมเสริมสร้างพลังจิตใจต่อแรงจูงใจภายในของผู้พิการแขนขา โดยที่ผู้วิจัยใช้กระบวนการเสริมสร้างพลังจิตใจของกิบสันเป็นแนวทาง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้พิการแขนขา ที่มีอายุตั้งแต่ 20 - 60 ปี ทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่พิการแขนหรือขา มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครสวรรค์ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนดจำนวน 60 คน แล้วจับฉลากแบ่งเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน ประเมินแรงจูงใจภายในก่อนและหลังทดลอง กลุ่มทดลองได้เข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างพลังจิตใจ โดยการดำเนินการเสริมสร้างพลังจิตใจให้กับผู้พิการเป็นรายกลุ่ม กลุ่มละ 15 คน 2 กลุ่ม ในวันเสาร์ 1 กลุ่ม และวันอาทิตย์ 1 กลุ่ม เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 5 ชั่วโมง รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 30 ชั่วโมง ต่อกลุ่ม ส่วนกลุ่มควบคุมดำเนินชีวิตประจำวันตามปกติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test เปรียบเทียบคะแนนแรงจูงใจภายใน โดยใช้สถิติ Dependent t-test และ Independent t-test

ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากทดลอง ผู้พิการแขนขาหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างพลังจิตใจ มีคะแนนแรงจูงใจภายในสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างพลังจิตใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้พิการแขนขาในกลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างพลังจิตใจ มีคะแนนแรงจูงใจภายในสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างพลังจิตใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า โปรแกรมเสริมสร้างพลังจิตใจมีผลต่อแรงจูงใจภายในของผู้พิการแขนขา ควรนำไปจัดทำเป็นโครงการให้กับผู้พิการหรือผู้ด้อยโอกาสต่อไป

คำสำคัญ : โปรแกรมเสริมสร้างพลังจิตใจ แรงจูงใจภายใน ผู้พิการแขนขา

Abstract: This research was a study with a quasi-experimental design which investigated the effects of an empowerment program on intrinsic motivation of persons with disabilities. The study was based on the concept of the empowerment process, as proposed by Gibson. The samples of this study were men and women with disabilities aged 20 - 60 years who had lost their limbs. They were residents of Nakhonsawan Province, Thailand. Sixty participants met inclusion criteria. They were randomly assigned into either an experimental group or a control group. Intrinsic motivation was measured before and after the empowerment

* วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครสวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์

** ผศ.ดร.ชมชื่น สมประเสริฐ, รศ.พรศรี ศรีอัมภพร, อ.ดร.อติตยา พงษ์เขตต์
อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

program. The experimental group received an empowerment program. The empowerment program was conducted through group sessions. Participants in the experimental group were divided into two subgroups with 15 participants in each group. One group had the empowerment program on Saturday and the other on Sunday. The program was given five hours a day each week for six consecutive weeks. Thus, each group had a total of 30 hours in the program from June 3 until July 8, 2006. Participants in the control group performed their regular activities. Data were analyzed with descriptive statistics using frequency, means, and standard deviations. Intrinsic motivation score was analyzed by using dependent t-test and independent t-test.

The results indicated that the intrinsic motivation score of participants in the experimental group after receiving the empowerment program was statistically higher than before receiving the program ($p < .05$). In addition after the intervention, scores of intrinsic motivation of the experimental group were higher than those of the control group at a statistically significant level of .05. This study shows that an empowerment program could improve the intrinsic motivation of persons with disabilities. Therefore, this method might be useful for promoting intrinsic motivation among people with other kinds of disabilities.

Keywords: Empowerment Program, Intrinsic Motivation, Persons with Disabilities

อวัยวะในร่างกายเป็นส่วนประกอบที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ โดยเฉพาะอวัยวะที่ใช้ในการเคลื่อนไหว เช่น แขนหรือขา เนื่องจากการเคลื่อนไหวเป็นสิ่งสำคัญ สำหรับบุคคลทั่วไป ซึ่งไม่เพียงแต่ต้องการการเคลื่อนไหวเท่านั้น แต่บุคคลยังต้องการมีความสามารถในการควบคุมการเคลื่อนไหวเหล่านั้นด้วย จากรายงานการสำรวจคนพิการ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2544 จำแนกตามลักษณะความพิการ 5 ประเภท คือ พิการทางการมองเห็น พิการทางการได้ยินและสื่อความหมาย พิการทางกายและการเคลื่อนไหว พิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม และ พิการทางสติปัญญาและการเรียนรู้ ซึ่งในจำนวนผู้พิการทั้งหมด มีผู้พิการทางกายและการเคลื่อนไหวมากเป็นอันดับ 1 คือ 512,989 คน จากจำนวนคนพิการทั้งหมด 1,100,761 คน ผลการสำรวจจำนวนผู้พิการในเขตจังหวัดภาคเหนือ ในปี พ.ศ. 2544 พบจำนวนผู้พิการทั้งหมด 257,450 คน เป็นเพศชาย 151,974 คน เป็นเพศหญิง 105,476 คน และในปี

พ.ศ. 2548 พบผู้ที่มีความพิการทางกายและการเคลื่อนไหวในชมรมคนพิการ นครสวรรค์ คิดได้เป็นร้อยละ 97.04 จากจำนวนสมาชิกทั้งหมด 169 ราย¹ ความพิการที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นลักษณะใดหรือสาเหตุใดก็ตามย่อมมีผลกระทบต่อคนพิการทั้งทางตรง และทาง อ้อม อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อบุคคลนั้น ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความพิการที่เกิดจากการได้รับอุบัติเหตุที่เป็นเหตุให้เสียอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งอย่างกระทันหัน² ทอมป์สันและฮาแรน³ ได้ศึกษาถึงปัญหาด้านจิตสังคมของผู้ที่สูญเสียอวัยวะแขนขาจำนวน 109 คน พบว่าผู้ป่วยส่วนใหญ่มีปัญหาด้านจิตใจสูง โดยมีพฤติกรรมแยกตัวออกจากสังคมเนื่องจากมีความรู้สึกท้อหลังถูกตัดอวัยวะแขนขาแล้วความสามารถของตนเองลดลง ความพิการที่เกิดขึ้นเป็นข้อจำกัดทางด้านร่างกาย และเป็นอุปสรรคในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การเคลื่อนไหวการทำงาน ทำกิจวัตรประจำวัน การทำงาน โดยไม่สามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างปกติ ซึ่งจากความสามารถ